



Mag ik dit stuk wel of niet opnemen? - 90

Voor deze negentigste aflevering heb ik weer een aantal bijzondere vondsten verzameld. Maar helaas is ‘bijzonder’ niet altijd genoeg en is het stuk dan niet bruikbaar in een thematische verzameling. Mooie, nieuwe aanwinsten moeten een thematisch verhaal goed illustreren. Ze mogen er niet met de haren bijgesleept zijn. En het moet correct filatelistisch materiaal zijn. Postaal een functie hebben (gehad). En echt zijn, van een echte postinstelling. Dat vereist soms veel en ingewikkeld uitzoekwerk. Als u vindt dat een misschien twijfelachtig stuk voor uw gevoel echt in uw tentoonstellingsverzameling moet, plaats dat dan met ten minste een goede filatelistische beschrijving die zo mogelijk alle twijfel wegneemt. Hierbij nog dank aan Peter van Nies voor enkele bijdragen aan de antwoorden.



90-1

90-1 Nederlands Leiden 1944

- Ja, dit is een bijzondere vondst, zo'n zegel is zonder meer te gebruiken!
- Ja, te gebruiken met een filatelistische toelichting (achtergronden van deze opdruk).
- Nee, niet als het moet gaan over Nederlands Leiden, dit is een Duitse plaats!
- Nee, deze opdrukken zijn vals.

Antwoord d. Deze afbeelding met bijhorende toelichting zag ik in het blad van een lokale postzegelvereniging, in een artikel geschreven door

John Dehé, ook verwijzend naar Willem Hogendoorn. De zegels zijn echt, maar de opdrukken zijn vals. Dit soort zegels is regelmatig te koop op eBay. Nooit kopen, de zegels zijn waardeloos en je moet vervalsers niet stimuleren door geld over te hebben voor hun maakwerk.

90-2 Veilig verkeer



90-2

- a. Ja, gewone zegel niets mee mis!
- b. Ja, bijzondere zegel, leuk!
- c. Nee, stempel niet zo fraai, neem een andere gestempelde of post-frisse zegel.
- d. Nee, zegel is vals.

Antwoord b. Deze zegel is uitgegeven in 1982 ter gelegenheid van 50 jaar Veilig Verkeer Nederland. Boven de tekst "NEDERLAND" hoort nog te staan in blauw "veilig verkeer". Dat ontbreekt op deze zegel. In de NVPH-catalogus is deze afwijking expliciet opgenomen. Bijzondere zegel dus! Zeker als u het wegvallen van "veilig verkeer" ook thematisch kunt inpassen. Meld de afwijking in een filatelistische opmerking in de tekst van uw verzameling, ook een jurylid ziet zo'n foutdruk snel over het hoofd.

90-4 Wereldtentoonstelling 1894



90-4

- a. Ja, prachtig, meer dan 125 jaar oud. Zeer bruikbaar voor verzameling over de wereldtentoonstelling.
- b. Ja, het vignet is postaal geduid (rode lijn), dus toegestaan!
- c. Nee, opgeplakte vignetten zijn niet toegelaten.
- d. Nee, het stuk is juist gefrankeerd en onterecht beport.

Antwoord c. Vignetten op de adreszijde van een brief zijn niet toegelaten. Dit stuk heeft derhalve een beporting van 15 centimes. In 1894 bestonden er nog geen portzegels van 5 centimes, die kwamen pas op 1 november 1895. Het vignet heeft daarenboven geen postale functie en is niet toegelaten in een wedstrijdver-

90-3 Chatham



90-3

- a. Ja, prachtig als illustratie van Michiel de Ruyters 'tocht naar Chatham'.
- b. Ja, dit is echt uniek, de zegel heeft dan ook 5000 euro gekost.
- c. Nee, de zegel is beschadigd (mist een tandje links onder).
- d. Nee, stempel, noch zegel hebben iets te maken met de tocht van De Ruyter.

Antwoord d. Inderdaad een heel dure zegel, ondanks het missende tandje: zo'n 5000 euro was de aankoop prijs bij een veiling in 2019. Maar dat doet er voor een thematische verzameling niet toe. Het stuk moet een passende illustratie bij de tekst vormen. Een oud stempeltje van de plaats waar de Britse vloot lag die door De Ruyter in de pan werd gehakt, is een onvoldoende illustratie van dat feit. Het missende tandje is wel iets om rekening mee te houden: een zegel moet perfect zijn, maar dat kan niet altijd. Deze zegel (met stempel) is echt zo uniek dat dat op zich niet doorslaggevend zou mogen zijn.

zaming. Indien het stuk anderszins thematisch zou worden gebruikt is het een uiting van filatelistische kennis als de hoogte van het stafport wordt verklaard.

90-5 In de knoop

- a. Ja, dit wordt door de Post beschouwd als een 'monster zonder waarde'.
- b. Ja, dit wordt door de douane beschouwd als een 'monster zonder waarde'.
- c. Nee, het poststuk is beschadigd door de aanhechting van de twee knopen.
- d. Nee, de knopen hebben geen postale betekenis.

Antwoord: d, maar c is ook waar. Het is een bijzonder stuk, een prachtige illustratie hoe vroeger aan klanten een product werd getoond. Hoewel... de knopen hadden natuurlijk ook in een envelop kunnen worden gedaan.



90-5

Niet a: het is aan de douane om te bepalen of een goed een waarde heeft of niet. En ook niet b: er is geen sprake van een bijzonder (lager) posttarief omdat het een 'monster zonder waarde' is. En ja, er is sprake van een beschadiging, maar als die beschadiging zoals hier functioneel is, wordt dit vaak als een minder

groot probleem beschouwd [afbeelding overgenomen van de RPhV, auteur Nico Helling].

Opmerkenswaardig is dat het een briefkaart van 10 centesimi is waarop 2 centesimi is bijgeplakt, voorzover ik kan zien in tweede instantie. Waarom? Toch een monster zonder

waarde? Ik vermoed dat in 1883 een tarief van 10 c voldoende was voor een briefkaart. Natuurlijk is het zinvol om na te gaan wat het tarief voor een monster zonder waarde was. Het stuk gaat van Milaan naar Monza, beide plaatsen liggen vlak bij elkaar in Italië: wat heeft de douane hierin voor functie?

90-6 Open vraag: Postspaarkaart

Overheden maakten het mogelijk zeer kleine bedragen te sparen door postzegels op een spaarkaart te plakken. Als deze vol was, kon het totale bedrag(je) op een spaarbankboekje worden bijgeschreven. Op sommige postspaarkaarten was de eerste zegel voorgedrukt, net als bij voorgefrankeerde briefkaarten (postwaardestukken). De vraag is of zo'n 'formulier' met een ingedrukt zegel een stuk is dat in een verzameling kan worden opgenomen. Het is immers geen poststuk en de postzegel is feitelijk geen post-zegel, maar een spaar-zegel. Dus... is dit iets heel bijzonders voor een postzegelverzameling of juist niet?



90-6

89-6 Antwoord open vraag: Duitse Rembrandt

Van Peter Lang uit Berlijn van de *Motivgruppe Musik e.V.* kreeg ik de verwijzing naar een artikel in het blad "Der Musikus", nummer 135 van juni 2018. Het artikel draagt als titel "Infopost-stempel". Er bestaat naast het Rembrandt-stempel onder andere een aantal stempels die goed gebruikt kunnen worden voor het thema Muziek. Vandaar.

De informatie is als volgt: "Sinds 1954 konden ondernemingen en verenigingen die een grote hoeveelheid post te versturen hadden, deze onder voorwaarden als "mas-sadrukwerk" tegen een lager posttarief versturen. Om de post voor de ontvanger aantrekkelijker te maken, stond de Duitse Post vanaf januari 1979 toe het tarief te vol-doen door het plakken van postzegels. De poststukken moesten dan wel door de afzender gestempeld worden voordat deze aan het postkantoor werden aangeboden voor verzending. (...) Voor de afstempeling moest de afzender een machine aanschaffen. Het stempel bestond uit drie delen: links reclame, in het midden de tekst "Gebühr bezahlt" of "Entgelt bezahlt" en rechts plaatsnaam, datum, postcode en een machinenummer. Omdat de aanschaf van zo'n stempelmachine kostbaar was, zijn er in Duitsland maar enkele honderden in gebruik geweest. Het gaat hier om de machine van het 'Briefmarken-Versandhaus Hermann Sieger in Lorch'."



89-6

Peter Lang schrijft vervolgens expliciet: "Hoewel zo'n stempel uitsluitend voor verzamelaars wordt gemaakt, kunnen deze stempels in het algemeen in een thematische verzameling worden gebruikt uit oogpunt van filatelistische spreiding."

Duidelijke taal. Met veel dank aan Peter Lang.

□

